

Concert zaterdag 30 januari 2010

La Rondine

De Dialog, Ermelo

Inhoud

- 2 Programma 30 januari 2010
- 3-4 La Rondine
- 5-6 Toelichting door Hans Maas
- a Agenda seizoen 2009/10
- b Contactadressen en concertlocaties

randmeer
concerten

8e Randmeerconcert - seizoen 2009/2010
zaterdag 30 januari 2010 20.00 uur
De Dialoog - Ermelo

La Rondine

Jeannet Landré - fluit, Ingrid Nissen - hobo, Nancy Braithwaite - klarinet
Jonathan Reeder - fagot, Sergei Dovgaliouk - hoorn, Mariken Zandvliet - piano

Camille Saint-Saëns
(1835-1921)

Caprice sur des airs danois et russes op. 79
(fluit, hobo, klarinet en piano)
- *Poco Allegro*
- *Andantino*
- *Allegretto*
- *Moderato*

Ludwig van Beethoven
(1770-1827)

Kwintet in Es voor piano en blazers, op. 16 (1794-1797)
(piano, hobo, klarinet, hoorn en fagot)
- *Grave - Allegro ma non troppo*
- *Andante cantabile*
- *Rondo. Allegro ma non troppo*

~ pauze ~

Ludwig Thuille
(1861-1907)

Sextet voor piano en blaaskwintet in Bes op. 6 (1888)
- *Allegro moderato*
- *Larghetto*
- *Gavotte: Andante, quasi Allegretto*
- *Finale: Vivace*

Camille Saint-Saëns

Ludwig Thuille

La Rondine

Jonathan Reeder, geboren in New York, begon zijn muziekstudie aanvankelijk met klarinet en piano, maar koos op twaalfjarige leeftijd voor de fagot. Hij is al achttien jaar freelance fagottist in Nederland en België. Tevens vertaalt hij boeken en artikelen over muziek, en heeft twee Nederlandstalige opera's in het Engels vertaald.

Mariken Zandvliet kreeg haar eerste pianolessen op zevenjarige leeftijd. Als veertienjarige debuteerde zij solistisch bij het Gewestelijk Orkest van Zuid-Holland. Als docent en correpetitor is zij verbonden aan de conservatoria van Utrecht en Amsterdam, en zij speelt in diverse kamermuziekensembles.

Ingrid Nissen studeerde aan de Royal Academy of Music in haar geboortestad Londen. Zij vervolgde haar studie in Frankfurt en Berlijn. Haar eerste betrekking kreeg zij bij het Radio Symfonie Orkest van Johannesburg. Daarna is zij werkzaam geweest als solohoboïste bij het Radio Symfonie Orkest in Hilversum.

Jeannet Landré is begonnen als muziektherapeute alvorens zij studeerde aan het Utrechts Conservatorium. Momenteel is zij verbonden aan de radio-orkesten bij het MCO in Hilversum, het Nederlands Blazersensemble en het Asko/Schönberg Ensemble.

Sergei Dovgaliouk studeerde aan het conservatorium van zijn geboorteplaats Sint Petersburg. In 1980 was hij prijswinnaar in het nationale muziekconcours van de Sovjet-Unie. Ook hij is tegenwoordig werkzaam bij de verschillende radio-orkesten in Hilversum en bij het Asko/Schönberg Ensemble.

Nancy Braithwaite studeerde aan de Eastman School of Music in de VS. Op haar drieëntwintigste werd ze benoemd tot soloklarinettiste van het Savannah Symphony Orchestra. Zij is tegenwoordig als hoofdvakdocente klarinet verbonden aan het Rotterdams Conservatorium.

Toelichting

Ensembles van piano en blazers bieden de componist heel andere mogelijkheden dan de meer gebruikelijke combinaties van piano en strijkers, en het repertoire voor zulke bezettingen heeft ook een heel eigen geschiedenis. De blaasinstrumenten hebben ieder een volkomen eigen klankkleur, terwijl een strijkersensemble een heel homogeen geheel is. De onderlinge kleurverschillen van de blazers hebben grote invloed op de vormgeving van de compositie. De componist kan met de instrumenten omgaan zoals de schilder met zijn palet: niet alleen heeft ieder instrument als solist een eigen waarde, maar ook zijn er talloze mengkleuren mogelijk.

Beethovens Kwintet voor piano, hobo, klarinet, hoorn en fagot op. 16 dateert uit 1796. De componist had zich vier jaar eerder in Wenen gevestigd, in principe om bij Haydn te studeren. Die studie was geen geweldig succes, o.a. omdat Haydn in die jaren veel in Londen was, maar Beethoven slaagde er wel in om, vooral als pianist, naam te maken bij het Weense publiek, en rijke adellijke muziekliefhebbers voor zich te interesseren. Het Kwintet op. 16 is opgedragen aan Prins Joseph von Schwarzenberg, één van zijn beschermheren.

Wenen, Palais Schwarzenberg

Het werd voor het eerst uitgevoerd in 1797 tijdens een concert dat was georganiseerd door de beroemde violist en dirigent Ignaz Schuppanzig. Zonder enige twijfel zat Beethoven zelf achter de piano, en het is denkbaar dat enkele van de blazers in 1784 ook gespeeld hadden in Mozarts kwintet voor dezelfde bezetting. Beethoven heeft dat kwintet van zijn idool Mozart duidelijk als model voor zijn eigen werk gebruikt. Hij stond nog aan het begin van zijn loopbaan als componist en had bijvoorbeeld nog geen ervaring met symfonieën en strijkkwartetten. Net als Mozarts kwintet bestaat dat van Beethoven uit de gebruikelijke drie delen van een klassieke sonate, waarbij het eerste wel wordt voorafgegaan door een langzame inleiding van een symfonische allure. De schrijfwijze is voortdurend heel afwisselend: het ensemble speelt soms als één blok, zoals bij het allereerste begin, op andere momenten vormen de piano en de blazers als het ware twee groepen die met elkaar een dialoog aangaan, en vaak

komen de individuele blazers even als solist op de voorgrond te staan, terwijl de piano als begeleiding dient. Niettemin heeft Beethoven er goed voor gezorgd dat hijzelf als solist voldoende ruimte had. Een van zijn leerlingen vertelde later over een uitvoering waarbij Beethoven in het laatste deel zijn partners tegen zich in het harnas joeg door, als hij de kans kreeg, er flink op los te gaan improviseren.

Camille Saint-Saëns was een veelzijdig man. Als componist was hij buitengewoon productief en zeer succesvol, maar daarnaast was hij ook een van de grootste pianisten en organisten van zijn tijd en een gerespecteerd schrijver. In zijn vrije tijd hield hij zich bovendien bezig met wis- en sterrenkunde. Saint-Saëns beschouwde zichzelf als een eclecticus, iemand die zich van uiteenlopende kanten laat beïnvloeden. In de eerste plaats was hij een briljant vakman, die bovendien heel goed wist hoe hij virtuoze partijen voor allerlei instrumenten moest schrijven. Dat is zeker ook te horen in het *Caprice sur des airs danois et russes* op. 79 voor piano, fluit, hobo en klarinet. Het is geschreven in 1885-86, in dezelfde periode als de bekende Orgelsymfonie en het *Carnaval des Animaux*. In plaats van *Caprice*, 'gril', had het stuk ook heel goed *Fantasie* kunnen heten. De thema's ontleende Saint-Saëns aan Deense en Russische volksliedjes – het was de tijd waarin veel componisten folkloristische elementen in hun werk opnamen. Franse componisten haalden hun inspiratie meestal uit eigen land of uit Spanje, maar de titelpagina verraadt direct de bijzondere reden van Saint-Saëns' keuze: het stuk is opgedragen 'Aan hare Majesteit de Keizerin van Rusland', Maria Fjodorovna, de vrouw van tsaar Alexander III, die voor haar huwelijk bekend stond als prinses Dagmar van Denemarken. Na een virtuoze inleiding, met een hoofdrol voor de piano, speelt de fluit in het laagste register de eerste volkslied-melodie. Het wordt gevolgd door variaties, met hoofdrollen voor verschillende instrumenten. Later worden verschillende andere melodieën geïntroduceerd en gevarieerd, waarbij Saint-Saëns dankbaar gebruik maakt van kenmerkende kleuren van de blazers in met name de lage liggingen. De blazers lijken soms te dienen als orkest in een pianoconcert, maar vaak is het ook andersom. In het laatste gedeelte komen alle elementen bij elkaar. Saint-Saëns speelt het hier zelfs klaar een Russisch volkswijsje als fugathema te verwerken.

Camille Saint-Saëns in 1907.
Zittend in een riksja-achtig vervoermiddel.

Toelichting

Ludwig Thuille werd geboren in Bozen in Zuid-Tirol (tegenwoordig heet de stad Bolzano, want in 1919 werd het gebied ten zuiden van de Brennerpas bij Italië gevoegd). Hij verloor al jong zijn ouders, maar kreeg door de steun van familie en van een welgestelde weduwe de kans zijn grote talenten uitstekend te ontwikkelen, eerst in Innsbruck, daarna aan de Königliche Musikschule in München. Daar studeerde hij compositie bij Joseph Rheinberger, een degelijke maar ook uitgesproken conservatieve leermeester. Al in Innsbruck had Thuille Richard Strauss leren kennen, met wie hij zijn hele leven bevriend bleef, hoewel Strauss en hij heel verschillende muzikale opvattingen hadden. Strauss ontwikkelde zich al snel tot een ware kampioen van avontuur en vernieuwing in de muziek, in aansluiting op de richting die Wagner en Liszt waren ingeslagen, maar Thuille hechtte juist veel waarde aan traditionele vormen en is die dan ook zijn hele leven trouw gebleven. Wel werd zijn harmoniek onder invloed van Wagners volgelingen veel vrijer. Thuille had veel invloed als leraar harmonie en compositie aan de Musikschule in München, het instituut waar hij zelf gestudeerd had. Zijn leerboek over harmonie is vele jaren een standaardwerk geweest.

In Thuilles eigen oeuvre neemt kamermuziek een opvallend grote plaats in, veel meer dan bij zijn tijdgenoten, die liever voor grote orkesten schreven. Het Sextet voor blaaskwintet en piano op. 6 ontstond in 1886-88 en was tot voor kort het enige werk van Thuilles hand dat na zijn dood nog min of meer regelmatig werd uitgevoerd. Het doet in opzet en expressiviteit denken aan grote kamermuziekwerken van Brahms en staat ver af van het serenade-achtige karakter dat kamermuziek met blazers zo vaak heeft. De vier delen volgen het bekende patroon van een symfonie of een strijkkwartet. Het eerste deel, Allegro Moderato ('opgewekt, maar met mate') zet meteen al een ernstige toon als de hoorn het lyrische hoofdthema presenteert. Opvallend is dat Thuille bij het derde deel niet gekozen heeft voor een menuet of een scherzo in een driedelige maatsoort, maar voor een gavotte, een andere oude dans in een tweedelige maat. Ook nu is het tempo gematigd: Andante, quasi Allegretto. Het trio bij deze gavotte, in het dubbele tempo, doet door de melodie en vooral ook door de voortdurend aangehouden bastoon denken aan een volksdans die op een doedelzak wordt gespeeld. Eigenlijk is ook de Finale een dans, maar nu met de wervelende beweging van een Italiaanse tarantella. Een feestelijke bekroning van dit Sextet, waarin Thuille de grote kleurenrijkdom van het ensemble fantastisch weet te benutten.

Hans Maas
20 januari 2010

Agenda 2009-2010

- 1 zaterdag 19 september 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Franciscus Kwartet
- 2 zaterdag 3 oktober 20 uur Ermelo Lukaskerk
Les Éléments, Franse Barok
- 3 zondag 25 oktober 14 uur Harderwijk Catharinakapel
Timora Rosler (cello) & Klára Würtz (piano)
- 4 zaterdag 14 november 20 uur Zeewolde Open Haven
Liza Ferschtman (viool) & Inon Barnatan (piano)
- 5 zondag 29 november 14 uur Nunspeet Hotel Vennendal
Marieke Schneemann (fluit) & Bart van Oort (fortepiano)
- 6 zondag 13 december 14 uur Nunspeet Hotel NH Sparrenhorst
The Hague String Variations (strijksextet)
- 7 zondag 10 januari 14 uur Harderwijk Theater Harderwijk
Fancy Fiddlers & Paolo Giacometti (piano)
- 8 zaterdag 30 januari 20 uur Ermelo De Dialoog
La Rondine (blaaskwintet & piano)
- 9 zondag 14 februari 14 uur Nunspeet Hotel Vennendal
Bas Verheijden (piano)
- 10 zaterdag 27 februari 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Wyneke Jordans & Leo van Doeselaar (piano vierhanden)
- 11 zaterdag 13 maart 20 uur Zeewolde Open Haven
Matangi Kwartet met Ralph Rousseau (viola da gamba)
en Hein van de Geyn (contrabas)
- 12 zaterdag 27 maart 20 uur Ermelo Lukaskerk
Felicia van den End (fluit) & Eildert Beeftink (piano)

Onze contactpersonen geven u graag informatie:

voor Nunspeet
dhr. W.J. Bömer

E-mail: info-nunspeet@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 252968

voor Harderwijk
dhr. W. Molendijk

E-mail: info-harderwijk@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 421704

voor Ermelo
mevr. H. van Manen-Aartsen

E-mail: info-ermelo@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 563634

voor Putten
dhr. L. van Wijk

E-mail: info-putten@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 353842

voor Zeewolde
dhr. H. W. de Wit

E-mail: info-zeewolde@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 036 5223272

secretariaat
dhr. R.G. Lemmens

E-mail: secretaris@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 415593
Guido Gezellelaan 36, 3842 XM Harderwijk

financiën
dhr. H. Berkouwer

E-mail: penningmeester@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0577 411242
Hertlaan 3, 8076 PG Vierhouten

concertcoördinator:
dhr. R.A. Norg

E-mail: coordinator@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 551703
Margrietlaan 9, 3851 RS Ermelo

publiciteit/perscontacten:
dhr. M. de Lussanet

E-mail: publiciteit@randmeerconcerten.nl

websitebeheer en
Randmeerconcertbrieven:
dhr. A.P. Kuiper

E-mail: media@randmeerconcerten.nl

website Randmeerconcerten www.randmeerconcerten.nl

aanvraag programmaboekje, zie secretariaat of vul het formulier op de website in.

reservering concerten door abonneementhouders, zie website

Adressen van de concertlocaties:

Ermelo	De Dialoog	Raadhuisplein 4, 3851 NT
Ermelo	Lukaskerk	Landgoed Veldwijk 3853 LC
Putten	Kasteel De Vanenburg	Vanenburgerallee 13, 3882 RH
Zeewolde	Open Haven	Kerkplein 8, 3891 ED
Harderwijk	Catharinakapel	Klooster 1, 3841 EN
Harderwijk	Theater	Stationslaan 26, 3842 LA
Nunspeet	Hotel Vennendal	Vennenpad 5, 8072 PX
Nunspeet	Hotel De Sparrenhorst	Eperweg 46 8072 DB
Zeewolde	Open Haven	Kerkplein 8, 3891 ED

Randmeerconcerten

klinken

als kamermuziek in uw oren!

The text 'randmeerconcerten' is written in a bold, black, sans-serif font, slanted upwards from left to right. The letters are partially obscured by a series of five red circles of varying sizes, arranged in a diagonal line from the bottom left towards the top right, creating a sense of depth and movement.

randmeerconcerten